

Odborné pohledy na české porodnictví očima socioložky a ekonomky

Můj čtyřletý hloubkový sociologický výzkum praxe českého porodnictví ukázal, že svobodná volba místa porodu, která je v české veřejné debatě často polarizovaná do spojení domácí porody ano - ne, má složitější podhoubí. I řada porodníků si například přeje změnu stávající praxe, ale do polarizované debaty se obávají vůbec vstoupit. I oni se přitom cítí bezmocnými v mašinerii praxe českého zdravotnictví a konvenční medicíny. Podobně jako příjemkyně péče.

Jde o složitý problém. Výraznou roli v něm hraje jednak kategorie genderu - zakořeněného v sociální struktuře i organizační kultuře nemocnic. Od žen se očekává pasivita a poslušnost, a to nejen v roli pacientek, muži v rozhodujících pozicích i další nemocniční personál často jedná rutinně v zajetých kolejích ne nepodobných vojenskému řádu. Silná hierarchie a pozice autorit nepřeje změnám k partnerštvějšímu přístupu. Další roli tu hraje reprodukce nerovností v sociálním postavení aktérů, odlišná míra prestiže jejich vědění – expertního a laického. To někdy vede k přezíravému přístupu k rodičkám, ale i k profesi porodní asistence. Nebo naopak k obtížné pozici těch pracovišť, která v tomto smyslu vybočují z řady - na pokrokové porodnice je například tlak z ostatních nemocnic a odborné společnosti. Na stávajícím stavu českého porodnictví se podepisují i důsledky transformačního procesu českého zdravotnictví, který stále nese prvky paternalismu, ale nově i komercializace poskytované péče. Řada žen ale i nemocničního personálu si tak pod nárůstem nabídky služeb snáze představí císařský řez za poplatek, spíše než porod bez zásahů do fyziologického děje. Takový přístup stojí spíše čas (trpělivost a čekání) a tkví v informovaném vztahu mezi rodičimi ženami a nemocničním personálem spíše než v bodovaném výkonu úhradové vyhlášky zdravotní péče nebo v intervenčním přístupu konvenční medicíny, ke kterému jsou lékaři profesně vedeni.

doc. PhDr. Iva Šmídová, Ph.D., socioložka, Katedra sociologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity, Brno; tel. 731 481 159

Z pohledu nákladů můžu na základě své analýzy provedené v podmínkách rakouského zdravotnického systému (kde existuje svobodná volba místa a okolností porodu) potvrdit, že porod v domácím prostředí je nejlevnější variantou ze všech současně využívaných možností. Svou výši reálných nákladů se nejvíc přibližuje ambulantnímu porodu v klinických podmínkách. S ohledem na systém veřejného zdravotního pojištění je nutné podotknout, že porody v domácím prostředí jsou pro něj nejmíň zatěžující, protože ca 40 % těchto nákladů nesou rodičí ženy a jejich rodiny. I přes tento fakt z dané analýzy vyplynulo, že 100 % dotázaných po domácím porodu by se pro tuto alternativu rozhodlo znovu a pro nikoho z respondentů nebyla cena ani její výše rozhodujícím kritériem při volbě místa porodu.

Ing. Andrea Forberger, MA, ekonomka, e-mail: andrea.forberger@gmail.com, tel. 774 458 459